

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 12. April 2012. god.
Ref. br.: AGJ.193/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI 103/10

Podnosilac zahteva

Shaban Mustafa

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda
Rev. br. 406/2008 od 3. septembra 2010. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shaban Mustafa, vlasnik preduzeća „Beni Dona“, koga zastupa g. Hasan Përvetica, advokat iz Podujeva.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, rev. br. 406/2008 od 3. septembra 2010. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 6. oktobra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je 12. oktobra 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), tražeći od Suda da oceni ustavnost presude Vrhovnog suda, rev. br. 406/2008.
4. Podnosilac zahteva se posebno žali da su mu osporenim presudom prekršena prava zagantovana članom 3. stavom 2. [Jednakost pred zakonom], članom 24. stavom 1. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).
5. Podnosilac zahteva se takođe žali da je Vrhovni sud doneo presudu a da podnosilac zahteva nije bio obavešten niti je bio pozvan da u postupku učestvuje na isti način kao i javni tužilac.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. i članu 21. stavu 4. Ustava, članu 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 1. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u Ustavnom sudu

7. Podnosilac zahteva je 12. oktobra 2010. god. podneo zahtev Sudu.
8. Predsednik je 16. decembra 2010. god, odlukom br. GJR. 103/10 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, odlukom br. KSH. 103/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu.
9. Sud je 19. januara 2011. dostavio kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
10. Sud je 22. septembra 2011. dostavio kopiju zahteva glavnom državnom tužiocu u Prištini i od istog tražio komentare u vezi sa zahtevom.
11. Glavni državni tužilac je 24. januara 2012. god. odgovorio da podržava presudu Vrhovnog suda, rev. br. 406/2008 od 3. septembra 2010. god. i da nisu prekršena Ustavom zagantovana prava podnosioca zahteva.
12. Veće za razmatranje je 7. marta 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o prihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Preduzeće „Beni Dona“, u vlasništvu podnosioca zahteva, je 16. septembra 1996. godine sa Opštinom Podujevo vezalo ugovor o zakupu objekta bivšeg hotela „Llab“ u Podujevu, na period od 10 godina uz uslov da preduzeće „Beni Dona“ isti rehabilituje o svom trošku u iznosu od 342.760,00 nemačkih maraka. Nakon isteka ugovora o zakupu,

opština Podujevo bi trebalo da donese odluku o nastavku ili raskidu ugovora o zakupu uz uslov da, ukoliko bi opština odlučila da raskine ugovor o zakupu, onda bi ona bila dužna da preduzeću „Beni Dona“ vrati iznos potrošen na rehabilitaciju hotela.

14. Na zahtev opštine Podujevo preduzeće „Beni Dona“ je od 2002. do 2005. osim troškova rehabilitacije opštini plaćalo i porez na imovinu za rentiranu imovinu. Pošto su ove dažbine bile veoma visoke i nisu bile propisani ugovorom o zakupu, preduzeće „Beni Dona“ nije imalo mogućnosti da ih isplaćuje te je od opštine Podujevo zahtevalo da razjasni koje su obaveze preduzeća „Beni Dona“ i da reši situaciju produžavajući zakup, i, sledstveno, smanjujući potražnju od preduzeća na iznos od 550 evra mesečno u svojstvu mesečnog zakupa do poravnanja ukupnog iznosa troškova rehabilitacije, ili vraćajući rentirani objekat opštini, nakon čega bi opština isplatila iznos uložen u rekonstrukciju hotela, kao što je propisano ugovorom od 16. septembra 1996. god., koji nakon konvertovanja u evre iznosi 171.380,00 evra.
15. Pošto opština Podujevo nije odgovorila na zahtev preduzeća, podnosilac zahteva je 6. juna 2007. god. pokrenuo tužbu protiv opštine u Opštinskom sudu u Podujevu, tražeći od suda da presudi da opština vrati uložena sredstva u iznosu od 171.380,00 evra ili da preduzeće nastavi da koristi rentirani objekat za deset godina, oduzimajući mesečnu rentu od 550 evra od uloženog iznosa do poravnanja iznosa.
16. Opštinski sud u Podujevu je 9. novembra 2007. god., presudom C. br. 155/2007, usvojio tužbu podnosioca zahteva nalažući opštini Podujevo da preduzeću vrati uložena sredstva ili produži ugovor o zakupu za još deset godina.
17. Opština Podujevo je 9. novembra 2007. god. uložila žalbu na ovu presudu u Okružnom sudu u Prištini.
18. Okružni sud u Prištini je 28. maja 2008. god., presudom Ac. br. 28/2008, odbio žalbu opštine kao neosnovanu, navodeći da je izreka presude Opštinskog suda razumljiva i podobna za izvršenje i da je u obrazloženju presude sud izneo potpune i razumljive razloge o svim činjenicama od odlučujućeg značaja i da je stoga izneto obrazloženje u saglasnosti sa sadržajem razmotrenih dokaza.
19. Opština Podujevo je u zakonskom roku uložila reviziju protiv presuda Opštinskog i Okružnog suda pred Vrhovnim sudom. U isto vreme, javni tužilac je istom sudu podneo zahtev za zaštitu zakonitosti, predlažući poništenje presuda nižih sudova po osnovu suštinskih povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, kao i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
20. Vrhovni sud je 3. septembra 2010. god. u prisustvu javnog tužioca usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti, koji je podneo javni tužilac, kao i reviziju, koju je podnela opština Podujevo, presuđujući da opština Podujevo sada nije pravno odgovorna za ugovor o zakupu između podnosioca zahteva i bivše Skupštine opštine Podujevo, koji je potpisan 1996. god. Vrhovni sud je svoje pravno obrazloženje zasnovao na Uredbi UNMIK-a 1999/1 o ovlašćenjima privremene uprave na Kosovu (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a 1999/1) i Uredbi UNMIK-a 2000/45 o samoupravi opština na Kosovu (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a 2000/45), u tom smislu da su ove Uredbe UNMIK-a promenile pravni status opštine Podujevo u odnosu na pravno lice iz 1996. god., kada je ugovor o zakupu potpisan sa pravnim licem drugačijeg pravnog statusa. Štaviše, Vrhovni sud je zaključio da je ova promena pravnog statusa opštine eliminisala bilo kakvu zakonsku obavezu koju je opština mogla imati pre usvajanja uredbi UNMIK-a. Stoga, Vrhovni sud je na osnovu ovakvog stanja stvari utvrdio da su sudovi niže instance na osnovu izvedenih dokaza pogrešno primenili materijalno pravo kada su zaključili da je tužbeni zahtev tužioca osnovan, te zaključio da ugovor o zakupu iz 1996.

godine između podnosioca zahteva i opštine Podujevo više nije bio pravno obavezujući za opštinu Podujevo.

21. Dakle, Vrhovni sud je usvojio zahtev javnog tužioca za zaštitu zakonitosti i reviziju koju je podnela opština Podujevo, preinačujući presude sudova nižih instanci i odbijajući kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da je obrazloženje Vrhovnog suda pogrešno po tome što je zaključeno da je preduzeće 1996. godine sklopilo ugovor sa bivšom opštinom Podujevo, koju nakon rata nije nasledila sadašnja opština Podujevo i da time opština nije dužna da preuzme obaveze iz ugovora iz 1996. god. Prema mišljenju podnosioca zahteva, opština Podujevo zaista nema politički kontinuitet bivše opštine, ali ima pravni kontinuitet te opštine u odnosu na prava i obaveze pošto je osnovana u istim prostorijama i upravlja istom nepokretnom imovinom kao i ranije, kao i pošto je priznala da je vlasnik rentiranog objekta pa s tim mora da prihvati i obaveze koje se odnose na ovaj objekat.
23. Prema stavu podnosioca zahteva, Uredba UNMIK-a br. 1999/1 ne oglašava nevažećim postojeće ugovore između strana, čak i u slučajevima kada je jedna od strana ugovora opština, jer se ti ugovori ne mogu smatrati „državnim aktima“ koje reguliše Uredba UNMIK-a br. 1999/1.
24. Podnosilac zahteva se takođe žali da je Vrhovni sud na većanju 3. septembra 2010. god. doneo odluku po reviziji opštine Podujevo i zahtevu za zaštitu zakonitosti javnog tužioca, a da zastupnik podnosioca zahteva nije bio pozvan da učestvuje na istom.
25. Vezano sa tim, podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda doneta u suprotnosti sa članom 3. stavom 2. [Jednakost pred zakonom], članom 24. stavom 1. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. EKLJP-a jer zastupnik preduzeća „Beni Dona“ nije bio obavešten niti je učestvovao u postupku pred Vrhovnim sudom. Dakle, prema podnosiocu zahteva stranke u postupku nisu tretirane jednako.

Primenjive zakonske odredbe u vezi zahteva za zaštitu zakonitosti

26. Zahtev za zaštitu zakonitosti je regulisan Zakonom o parničnom postupku od 20. septembra 2008. god.

Relevantni članovi Zakona (br. 03/L-006) o parničnom postupku:

„Član 250.

Za sednicu na kojoj će sud odlučivati u vezi sa zahtevom za zaštitu zakonitosti obavestiće se nadležni javni tužilac.

Član 251.

Kada odlučuje po zahtevu za zaštitu zakonitosti, sud će se ograničiti samo na potvrđivanje povreda koje izneo javni tužilac u svom zahtevu.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Podnosilac zahteva se žali da presuda Vrhovnog suda krši član 3. stav 2. [Jednakost pred zakonom], član 24. stav 1. [Jednakost pred zakonom] i član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. EKLJP-a jer osim državnog tužioca, nijedan

predstavnik preduzeća „Beni Dona“ nije bio pozvan da učestvuje u postupku u kojem je Vrhovni sud doneo odluku po zahtevu za zaštitu zakonitosti. Stoga, on, kao predstavnik preduzeća, nije tretiran jednako.

28. Sud prvo primećuje da, kako bi zahtev bio prihvatljiv, podnosilac zahteva prvo treba da dokaže da je ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovníkom o radu.
29. Vezano sa tim, Sud treba da ustanovi da li se podnosilac zahteva može smatrati ovlašćenom stranom shodno članu 113. stavu 7. Ustava, u kojem stoji: *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“*. Dodatno, shodno članu 21. stavu 4. Ustava: *„Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo“*. U konkretnom zahtevu g. Shaban Mustafa, vlasnik preduzeća, „Beni Dona“ osporava ustavnost presude Vrhovnog suda, rev. br. 406/2008 od 3. septembra 2010. god., koja je usmerena protiv preduzeća. Dakle, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, podnosioca zahteva treba smatrati ovlašćenom stranom koja ima pravo da podnese ovaj slučaj Sudu i da je iscrpeo sva zakonom propisana pravna sredstva.
30. U odnosu na uslov iz člana 49. Zakona prema kojem je podnosilac zahteva bio dužan da zahtev podnese u roku od 4 meseca, od dana kada mu je uručena konačna sudska odluka, iz podnesaka podnosioca zahteva Sud je došao do zaključka da je gorenavedena presuda Vrhovnog suda uručena preduzeću 6. oktobra 2010. god., dok je podnosilac zahteva 12. oktobra 2010. god. podneo zahtev Sudu, tj. u okviru četvoromesečnog zakonskog roka, kao što je propisano članom 49. Zakona.
31. Pošto je podnosilac zahteva detaljno izneo koja su mu Ustavom i EKLJP-om zagantovana prava navodno prekršena i od strane kojeg organa, Sud je takođe ustanovio da je podnosilac zahteva ispunio uslov člana 48. Zakona koji propisuje:
„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.
32. U ovim okolnostima Sud zaključuje da se mora smatrati da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti i da sada treba razmotriti meritum zahteva.

Pravna ocena zahteva

33. Sud primećuje da je u konkretnom slučaju Opštinski sud u Podujevu, presudom C. br. 155/2007, usvojio tužbu nalažući opštini Podujevo da preduzeću vrati uložena sredstva ili produži ugovor o zakupu koji je sklopljen između njih za još deset godina. Opština je uložila žalbu na ovu presudu u Okružnom sudu u Prištini, koji je 28. maja 2008. god. odbio žalbu. Opština Podujevo je uložila reviziju protiv ove presude u Vrhovnom sudu, dok je u isto vreme i javni tužilac istom sudu podneo zahtev za zaštitu zakonitosti.
34. Vrhovni sud je 3. septembra 2010. god., presudom rev. br. 406/2008, ustanovio da su zahtev javnog tužioca za zaštitu zakonitosti i revizija opštine Podujevo osnovani i da ne može biti prihvaćen pravni zaključak koji su doneli sudovi niže instance da je opština dužna da ispuni obaveze ugovora iz 1996. god., koji je potpisan između preduzeća i Skupštine opštine Podujevo.
35. Vezano sa tim Sud primećuje da je javni tužilac u relevantnom vremenu– iako nije bio stranka u postupku pred sudovima niže instance – iskoristio pravo iz člana 245. stava 2. Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku Kosova za podnošenje, između ostalog,

zahteva za zaštitu zakonitosti u vezi sa odlukom drugostepenog suda, protiv koje je jedna od stranaka uložila reviziju u zakonskom roku od trideset dana koji se računa od dana kada je revizija dostavljena toj stranci.

36. Sud, prema podnescima podnosioca zahteva, takođe primećuje da je presuda Vrhovnog suda od 3. septembra 2010. god. doneta u prisustvu javnog tužioca a da podnosilac zahteva nije bio obavešten niti je bio pozvan da na isti način kao javni tužilac učestvuje u postupku. Dakle, prema stavu podnosioca zahteva, Vrhovni sud ga nije tretirao jednako i time prekršio njegovo pravo na pravično suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a.

37. Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, između ostalog, propisuje:

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[..]“.

38. Član 6. stav 1. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a propisuje:

„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona...“.

[...]“

39. Sud podseća da se saglasno članu 53. Ustava: „Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava“.

40. Što se tiče žalbi podnosioca zahteva da nije bio obavešten i pozvan da učestvuje u postupku pred Vrhovnim sudom, Sud se poziva na pristup ESLJP-a u sličnim slučajevima. Na primer u slučaju Grozdanoski (vidi Grozdanoski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21510/03 od 31. maja 2007. god.) ESLJP je zaključio da načelo jednakosti sredstava u građanskim postupcima podrazumeva da se svakoj strani treba dozvoliti razumna mogućnost da predstavi svoj slučaj – uključujući i dokaze – pod uslovima koji je ne dovode u značajnije nepovoljniji položaj naspram protivničke strane. Prema ESLJP-u koncept pravičnog suđenja, u kojem je jednakost sredstava predstavlja jedan od aspekata, podrazumeva pravo da stranke imaju pravo da budu upoznate i da daju komentare na sve iznete dokaze ili predstavljene primedbe.

41. Štaviše, u slučaju Grozdanoski javni tužilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti, ali podnosilac zahteva nikada nije bio obavešten o tome. Zahtev javnog tužioca je doveo do odluke Vrhovnog suda, koja je u značajnoj meri bila na štetu podnosioca zahteva. ESLJP je smatrao da je proceduralni previd neobaveštavanja podnosioca zahteva onemogućio podnosiocu zahteva da aktivno učestvuje u postupku pred Vrhovnim sudom Makedonije.

42. ESLJP je bio stava da je svrha člana 6. stava 1. EKLJP-a, iznad svega, da zaštiti interese stranaka i interese pravilnog upravljanja pravdom, dok je poštovanje prava na pravično suđenje, zagaranovanog članom 6. stavom 1. EKLJP-a, zahtevalo da podnosiocu zahteva bude pružena mogućnost da bude upoznat sa zahtevom i da iznese svoje komentare na zahtev javnog tužioca. Sledstveno, ESLJP je ustanovio da je neobaveštavanjem podnosioca zahteva o zahtevu javnog tužioca za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom Makedonije došlo do kršenja člana 6. stava 1. EKLJP-a.
43. Dodatno, Sud se poziva na slučaj Gusak (vidi Gusak protiv Rusije, zahtev br. 28956/05, pasus 27 od 7. juna 2011. god.) u kojem je ESLJP takođe smatrao da: *„parničar treba biti pozvan na sudsko ročište na taj način da ne samo da ima saznanja o datumu i mestu ročišta, nego i da ima dovoljno vremena na raspolaganju da pripremi svoj slučaj i učestvuje na sudskom ročištu“*.
44. Prema mišljenju Suda, javni tužioci, kada deluju izvan oblasti krivičnog prava, treba da uživaju ista prava i obaveze kao i svaka druga strana u postupku i ne treba da uživaju privilegovani položaj koji krši načelo jednakosti sredstava, kao deo prava na pravično suđenje, zagaranovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a.
45. Sud se takođe poziva na svoju sudsku praksu, posebno slučaj KI 108/10, Fadil Selmanaj – ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, A. br. 170/2009 od 25. septembra 2009. god., u kojem je Sud odlučio: *„da je podnosilac zahteva trebalo da bude pozvan da učestvuje u sudskom postupku na takav način da ne bude samo upoznat sa postojanjem istog nego i da iznese svoje argumente i dokaze tokom postupka“*.
46. U konkretnom slučaju, ne prisustvujući u ovom postupku pred Vrhovnim sudom podnosilac zahteva nije mogao ostvariti svoje pravo na pravično suđenje. Dakle, ne obaveštavajući podnosioca zahteva o zahtevu za zaštitu zakonitosti koji je podneo javni tužilac i ne pozivajući ga kao stranku u postupku pred sudom, Vrhovni sud je u presudi od 3. septembra 2010. god. narušio pravo podnosioca zahteva na pravično suđenje prema članu 31. Ustava i članu 6. stavu 1. EKLJP-a.
47. Što se tiče drugih pitanja iznetih u zahtevu, Sud primećuje da podnosilac zahteva može postaviti ta pitanja u postupku pred Vrhovnim sudom.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

- I. Oglašava zahtev prihvatljivim;
- II. Odlučuje da je došlo do kršenja člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. stavom 1. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama;
- III. Oglašava ništavnom presudu Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 406/2008 od 3. septembra 2010. god.;
- IV. Vraća navedenu presudu Vrhovnom sudu na ponovljeno razmatranje, saglasno presudi ovog suda;
- V. Ostaje u potpunosti posvećen pitanju očekujući izvršenje navedenog naloga;
- VI. Nalaže da se ova presuda dostavi stranama i, saglasno članu 20. stavu 4. Zakona, objavi u Službenom listu;
- VII. Oglašava da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

